

نمادسازی شیعی در انقلاب

۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۳ ساعت ۲۳:۴۲

نویسنده «انقلاب اسلامی و نبرد نمادها» در نتیجه‌گیری، جهان نمادین ایران را ترکیبی از سه الگوی باستان، تشیع و تجدد می‌داند که «بدون هر کدام از این عناصر نمی‌توان الگوی موفق برای آینده ایران در نظر گرفت.» به عقیده او «نمادهای رقیب هر لحظه در حال تولید و بازتولیدند. اگر دولت‌ها نسبت به هیات‌های تولیدکننده نماد بی‌اعتنایی کنند، نمادهای جدیدی در حاشیه شکل می‌گیرند و در زمانی غیرقابل تصور، اذهان را به تسخیر در می‌آورند و مشروعیت بر پایه قدرت نمادین ایجاد می‌کنند.

در ص ۲۰۷ کتاب می‌خوانیم

به عقیده نویسنده، با تغییر نظام ارزشی ایران از اواخر دهه ۵۰، «پایه‌های مشروعیت رژیم پهلوی که متکی بر همسوسازی جهان نمادین باستان و تجدد بود ترک برداشت و جهان نمادهای شیعی با تلاش روشنفکران و روحانیان شکل جدیدی به خود گرفت. بر مبنای یک تحقیق در سال ۱۳۵۳ که از سوی پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران در ۲۳ شهر و ۵۲ روستا انجام گرفت، ۷۵ درصد جامعه موافق حجاب (۶۰ درصد شهرنشین و ۸۶ درصد روستانشین) بوده و ۸۳ درصد جامعه به طور منظم نماز می‌خواندند، ۳۴ درصد افراد خمس و زکات پرداخت کرده و ۷۴ درصد مردان متاهل با کار زنان در بیرون مخالف و ۱۶.۴ درصد جامعه موافق قتل زن خائن به شوهر بودند.»

در ص ۲۲۴ آمده است:

«انقلاب اسلامی و نبرد نمادها»، امام خمینی و علی شریعتی را از اصلی‌ترین نمادسازهای شیعی در شکل‌گیری انقلاب اسلامی می‌داند. آیت‌الله با تاکید بر مفاهیمی چون عاشورا و امام حسین(ع) به بسیج سیاسی مردم اقدام کرد و شریعتی با استفاده از چهره‌های نمادین نظیر ابوذر و امام حسین(ع) جنبه‌ای نمادین به شخصیت‌های تاریخی صدر اسلام بخشید و از آن برای آماده ساختن ذهن ایرانیان جهت مبارزه با رژیم پهلوی بهره برد. این ذهن ساخت‌یافته توسط نمادهای شیعی و تاریخی سرانجام با رهبری آیت‌الله خمینی جنبه‌ای قدسی گرفت و ساخت‌بخش انقلاب اسلامی شد. این وضعیت نمادین در شعارهای انقلاب نیز مشاهده می‌شد؛ مانند «خمینی خمینی تو وارث حسینی/ پهلوی پهلوی تو وارث یزیدی»، «مهدی صاحب زمان برس به فریاد ما/

شاه آدمکشان کشته جوانان ما»، «برای حفظ قرآن، مسلمان عاشورا به پا کن»، «اگر یار حسینی، بپیوند به خمینی»، «ایران کربلا از خون کشته‌ها می‌رسد ندا، پاینده باشد مولا خمینی».)

منبع:

مجید استوار، انقلاب اسلامی و نبرد نمادها، تهران: نشر نگاه معاصر، چاپ اول، ۱۳۹۲

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۰۰۳/۱/انقلاب-شیعی-نمادسازی>